

8D07210 (6D070800) – Мұнай-газ ісі білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін ұсынылған Бекбаева Раушан Аскаровнаның «Батыс Қазақстанның мұнай кен орындарын игеру тиімділігін бір мезгілде бөлек пайдалану әдісін қолдану арқылы арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына ресми рецензенттің

СЫН ПІКІРІ

р/н №	Критерийлер	Критерийлер сәйкестігі	Ресми рецензенттің ұстанымы
1.	Диссертация тақырыбының (бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес болуы	<p>1.1 Ғылымның даму басым бағыттарына немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) Диссертация мемлекет бюджетінен қаржыландырылатын жобаның немесе нысаналы бағдарламаның аясында орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірі)</p> <p>2) Диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама аясында орындалған (бағдарламаның атауы)</p> <p>3) <u>Диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына сәйкес (бағытын көрсету)</u></p>	<p>Диссертацияның тақырыбы ғылыми дамудың басым бағыттарына сәйкес келеді.</p> <p>Диссертацияның тақырыбы Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылым дамуының басым бағытына: 1) Экология, қоршаған орта және табиғи ресурстарды тиімді пайдалану, оның ішінде. 2) Мұнай және газ кен орындарын игеру және пайдалану бағытына сәйкес келеді.</p>
2.	Ғылымға маңыздылығы	Жұмыс ғылымға елеулі үлес қосады /қоспайды, ал оның маңыздылығы жақсы ашылған /ашылмаған	Диссертация ғылымның дамуына зор үлес қосуда. Диссертациялық жұмыстың нәтижелері мұнай қабаттарының ағымдағы сарқылуын бағалау және есептеу әдістемесін қолдану және қабаттардан мұнай өндіруге арналған жабдықты таңдау арқылы көп қабатты кен орындарын игеруде қолданылады. Мұның

			маңыздылығы мысалдарда жақсы көрсетілген.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) <u>Жоғары;</u> 2) Орташа; 3) Төмен; 4) Өзі жазбаған	Өзі жазу деңгейі жоғары. Мемлекеттік тілде толық жазылған.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертация өзектілігінің негіздемесі: 1) <u>Негізделген;</u> 2) Жартылай негізделген; 3) Негізделмеген.	Жұмыстың өзектілігі негізделген және қолданыстағы ұңғыма қорының негізгі қорларының сарқылу жағдайында көмірсутегі қорын өндіру деңгейін ұстап тұру мен қарқындалуға арналған.
		4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбын айқындайды: 1) <u>Айқындайды;</u> 2) Жартылай айқындайды; 3) Айқындамайды	Диссертациялық жұмыстың мазмұны жұмыстың тақырыбына толық сәйкес, мазмұны мен зерттеу қадамдарының құрылымы логикалық дұрыс реттілікпен қойылған және диссертация тақырыбын айқындайды.
		4.3 Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) <u>сәйкес келеді;</u> 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді	Диссертацияда нақты мақсат қойылған, зерттеудің барлық міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді және мақсатқа жетуге бағытталған.
		4.4 Диссертацияның барлық бөлімдері мен құрылысы логикалық байланысқан: 1) <u>толық байланысқан;</u> 2) жартылай байланысқан; 3) байланыс жоқ	Диссертацияның барлық бөлімдері логикалық тұрғыдан толығымен өзара байланысты. Жұмыс ішкі бірлігі негізделген, зерттеудің мақсаты мен міндеттері нақты тұжырымдалған аяқталған ғылыми еңбекті білдіреді.
		4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырып бағаланған: 1) <u>сыни талдау бар;</u> 2) талдау жартылай жүргізілген; 3) талдау өз пікіріне емес,	Автор ұсынған жаңа шешімдер (қағидаттар, әдістер) диссертацияның екінші бөлімінде дәлелденіп, бұрыннан белгілі шешімдермен салыстырып бағаланған сыни талдау арқылы негізделеді.

		басқа авторлардың сілтемелеріне негізделген	
5.	Ғылыми жаңашылдық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табылады ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Ғылыми нәтижелер мен қағидаттар жаңа болып табылады, ол Scopus деректер базасына енгізілген, нөлдік емес импакт-факторы бар журналдарда зерттеу нәтижелерін жариялануларымен расталады.
		5.2 Диссертацияның қорытындылары жаңа болып табылады ма? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Диссертацияда жасалған қорытындылар жүргізілген зерттеулерге сәйкес, толығымен жаңа.
		5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген бе? 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Техникалық, технологиялық және экономикалық шешімдер жартылай жаңа (75%), практикалық маңызы бар және жеткілікті түрде дәлелденген.
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	Барлық қорытындылар ғылыми тұрғыдан қарағанда ауқымды дәлелдемелерде негізделген /негізделмеген (qualitative research және өнертану және гуманитарлық бағыттары бойынша)	Ғылыми қорытындылар физика және гидравлика заңдарына, сонымен қатар есептеу математикасының принциптеріне негізделген.
7.	Қорғауға ұсынылған негізгі қағидаттар	Әр қағидат бойынша келесі сұрақтарға жеке жауап беру қажет: 7.1 Қағидат дәлелденді ме? 1) дәлелденді; 2) шамамен дәлелденді; 3) шамамен дәлелденбеді; 4) дәлелденбеді;	Диссертацияда жазылған қағидаттар БМБП пайдалану үшін үміткер ұнғымаларды таңдау критерийлері және олардың жиынтығын таңдау жаңа әдістерін әзірлеу нәтижелерімен, жүргізілген тәжірибелік және теориялық зерттеулермен дәлелденген.

		7.2 Тривиальды ма? 1) иә; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыстағы барлық қағидаттар тривиальды емес, зерттеу барысында алынған барлық нәтижелер жаңа болып табылады.
		7.3 Жаңа ма? 1) иә; 2) жоқ	Диссертациялық жұмысты қорғауға шығарылған қағидаттар жаңа.
		7.4 Қолдану деңгейі: 1) тар; 2) орташа; 3) кең	Қорғалатын ережелерді қолдану деңгейі орташа, өйткені ұсынылған технология тек мұнай өнеркәсібінде қолданылады.
		7.5 Мақалада дәлелденген бе? 1) иә; 2) жоқ	Мақалаларда барлық қағидаттар дәлелденген.
8.	Дәйектілік принципі Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі	8.1 Әдістеменің таңдауы негізделген немесе әдістемелік жазылған 1) иә; 2) жоқ	Зерттеу әдістемесі мұқият ойластырылған, әзірленген және егжей-тегжейлі сипатталған. Диссертация авторы зерттеу тәсілдері мен принциптерін, диссертациялық жұмыстың ақпараттық және аспаптық қамтамасыз ету сипаттамаларын береді, диссертациялық жоспарды орындаудың әрбір қадамын егжей-тегжейлі сипаттайды.
		8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері компьютерлік технологияларды қолдану арқылы ғылыми зерттеулердің қазіргі әдістері мен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістемелерін пайдаланып отырып алынған: 1) иә; 2) жоқ	Диссертациялық жұмыста қол жеткізілген нәтижелер қазіргі заманғы озық компьютерлік технологияларды қолдана отырып, әр түрлі зерттеу әдістерімен, диаграммалық өңдеу арқылы алынған. Диаграмма картасын өңдеу CorelDraw 20, Surfer 7.0, Paint (Windows XP) графикалық бағдармаларының көмегімен жүзеге асырылды.
		8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар және заңдылықтар эксперименттік зерттеулермен дәлелденген және расталған	Теориялық тұрғыдан қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар мен заңдылықтар тәжірибелік зерттеулермен дәлелденген және расталған.

		(педагогикалық ғылымдар бойынша оқыту бағыттары үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденді): 1) <u>иә;</u> 2) жоқ	
		8.4 Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен <u>расталған</u> /ішінара расталған/расталмаған	Маңызды мәлімдемелер нақты және сенімді ғылыми әдебиеттерге сілтемелермен расталған, бұған дәлел ретінде жұмыстың бірінші бөліміндегі әдеби талдауларды келтіруге болады.
		8.5 Пайдаланылған әдебиет тізімі әдеби шолуға <u>жеткілікті</u> /жеткіліксіз	Автор диссертациялық жұмыста 100-ден астам әдеби деректерге, интернет ресурстарына жеткілікті деңгейде шолу жасаған.
9.	Практикалық құндылық принципі	9.1 Диссертацияның теориялық маңызы бар: 1) <u>иә;</u> 2) жоқ	Берілген жұмыс теориялық және қолданбалы мәселелерді қатар шешуге арналған ғылыми зерттеу болып табылады. Көпқабатты кен орындарын игерудің техникалық және технологиялық шешімдері әзірленді.
		9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелерді практикада қолдану мүмкіндігі жоғары: 1) <u>иә;</u> 2) жоқ	Автор ұсынған және қарастырылып отырған кен орындарының нақты геологиялық-техникалық шарттарына қолданылатын БМБП жиынтығы қосымша мұнай өндіруге қатысты айтарлықтай экономикалық нәтиже алуға мүмкіндік берді, бұл БМБП технологиясын енгізу нәтижелері туралы Актпен дәлелденді.
		9.3 Практикалық ұсыныстар жаңа болып табылады ма? 1) <u>толығымен жаңа;</u> 2) жартылай жаңа (25-75% жаңа болып табылады); 3) жаңа емес (25% кем жаңа болып табылады)	Практикалық ұсыныстардың жаңа екендігіне шетелдік және Қазақстан көлеміндегі журналдарда жарияланған мақалалар дәлел болады.
10.	Жазу және рәсімдеу сапасы	Академиялық жазу сапасы: 1) <u>жоғары;</u> 2) орташа;	Диссертациялық жұмыс ғылыми техникалық тілде түсінікті жазылған. Зерттеу мақсаты мен міндеттеріне сай сауатты жазылып,

		3) орташадан төмен; 4) төмен.	графиктер мен суреттер арқылы безендірулер диссертацияның жоғарғы сапасын көрсетеді. Мәтіндегі кейбір қателер жұмыстың сапасына әсер етпейді. Академиялық жазудың сапасы жоғары деп бағалауға болады.
--	--	----------------------------------	---

Қорытынды

Қорытындылай келе, диссертациялық жұмысқа оң баға бере отырып, Бекбаева Раушан Асқаровнаның 8D07210 (6D070800) – «Мұнай-газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алуға ұсынылған «Батыс Қазақстанның мұнай кен орындарын игеру тиімділігін бір мезгілде бөлек пайдалану әдісін қолдану арқылы арттыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы толық көлемде жан-жақты зерттелгендігін алға тартамын. Алынған нәтижелердің ғылыми деңгейі және орындалған зерттеулер көлемі бойынша «дәрежелерді беру қағидаларының» талаптарына сәйкес келетінін мәлімдеймін. Ізденуші Бекбаева Раушан Асқаровна 8D07210 (6D070800) – «Мұнай және газ ісі» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы PhD дәрежесін беруге лайық деп есептеймін.

Ресми рецензент,
техника ғылымдарының кандидаты,
М.Х.Дулата атындағы Тараз өңірлік
университеті «Көлік және машина жасау»
кафедрасының меңгерушісі,
қауымдастырылған профессоры

Ибылдаев М.Х.

т.ғ.к., қауымдастырылған профессор
Ибылдаев М.Х. қолын растаймын

И.И.Ибрагимов қолын растаймын
«Дулата университеті» КЕ АҚ
Персоналды басқару қызметі
« 29 » 12 20 23 ж